

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **R. V.**, zastoupeného JUDr. Jaroslavem Savkem, advokátem se sídlem Dlouhá 31/63, Teplice, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 8. 2008, č. j. x, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 9. 2. 2009, č. j. 16 Cad 59/2008 – 28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna soudem ustanoveného advokáta JUDr. Jaroslava Savka **s e u r č u j e** částkou 1904 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále též „stěžovatel“) brojí včas podanou kasační stížností proti v záhlaví uvedenému rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, kterým byla zamítnuta jeho žaloba směřující proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 13. 8. 2008, č. j. x. Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla žádost žalobce o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínky potřebné doby pojištění. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaná uvedla, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) v Teplicích ze dne 5. 6. 2008 se žalobce stal plně invalidním podle § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) od 21. 5. 2008. Doba pojištění potřebná pro nárok na plný nebo částečný invalidní důchod u pojištěnce ve věku nad 28 let činí 5 roků,

příčemž potřebná doba pojištění se zjišťuje z období před vznikem plné nebo částečné invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních 10 roků počítaných zpět před vznikem plné nebo částečné invalidity. Žalovaná uzavřela, že žalobce v rozhodném období před vznikem invalidity, tj. v době od 21. 5. 1998 do 20. 5. 2008, získal pouze 1 rok a 209 dní pojištění.

Provedeným řízením a dokazováním vzal krajský soud za prokázané, že žalobce v rozhodném desetiletém období před vznikem částečné invalidity, tj. v období od 21. 5. 1998 do 20. 5. 2008, z potřebné doby pojištění získal pouze 1 rok a 209 dní. Tím žalobce nesplnil podmínku danou § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění pro přiznání nároku na plný invalidní důchod. Dále soud uvedl, že se ztotožnil s odůvodněním žalované, které je opřeno o skutečnosti uvedené ve správním spisu a s ohledem na vše uvedené dospěl k závěru, že žaloba není důvodná a proto ji podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zamítl.

V podané kasační stížnosti, doplněné ustanoveným zástupcem, se stěžovatel dovolává stížnostního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Stěžovatel má za to, že krajský soud i správní orgán vycházejí nesprávně z údaje o vzniku plné invalidity v květnu roku 2008, což však bez dalšího nemusí odpovídat skutečnému zdravotnímu stavu stěžovatele, který mohl být plně invalidní již v době předcházející květnu 2008, což však nebylo posuzováno. Není vyloučeno, že se v tomto zdravotním stavu nachází již několik roků. Je proto třeba posudek PK MPSV v tomto směru doplnit, jen tak bude možno po právu posoudit splnění podmínky doby pojištění stěžovatele. Dále stěžovatel namítá, že ani správním orgánem, ani soudem, nebylo zjišťováno, zda nebyl stěžovatel pojištěn v době, kdy byl ve výkonu trestu, tedy, zda jen administrativní chybou zařízení, kde vykonával trest, které nenahlásilo správnímu orgánu tuto skutečnost nebyl zkrácen o dobu pojištění ve smyslu § 5 odst. 1 písm. l) zákona o důchodovém pojištění. Stěžovatel rovněž namítá, že již několikrát bylo judikováno, že výrok „žaloba se zamítá“ je neurčitý a nesrozumitelný (RNS ze dne 4. 9. 2002, sp. zn. 22 Cdo 655/2001). Dále stěžovatel dodává, že kasační stížností je napaden výrok I. i výrok II. rozsudku. Závěrem stěžovatel konstatuje, že správní orgán i soud porušily svým postupem právo stěžovatele na spravedlivý proces ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a současně i čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, když žalovaná nepostupuje jen zákonem dovoleným způsobem. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby napadený rozsudek krajského soudu Nejvyšší správní soud zrušil a věc vrátil tomuto soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Vyjádření ke kasační stížnosti žalovaná nepodala.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a uplatněnými stížnostními důvody. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

O věci samé uvažil Nejvyšší správní soud následovně:

V kasační stížnosti se stěžovatel dovolává důvodu vyjádřeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, nemá oporu ve spisech, nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Rozhodující stížnostní námitky, a to že krajský soud i správní orgán vycházejí nesprávně z údaje o vzniku plné invalidity v květnu roku 2008, což však bez dalšího nemusí odpovídat skutečnému zdravotnímu stavu stěžovatele, který mohl být plně invalidní již v době předcházející květnu 2008, avšak toto nebylo posuzováno, a dále, že ani správním orgánem ani soudem nebylo zjišťováno, zda nebyl stěžovatel pojištěn v době, kdy byl ve výkonu trestu, tedy, zda jen administrativní chybou zařízení, kde vykonával trest, které nenahlásilo správnímu orgánu tuto skutečnost nebyl zkrácen o dobu pojištění ve smyslu § 5 odst. 1 písm. l) zákona o důchodovém pojištění, jsou v soudním přezkumném řízení namítány poprvé, neb v žalobě, uplatněny nebyly.

Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nelze námitku směřující do rozhodnutí žalované uplatnit poprvé až v kasační stížnosti, mohla-li být uplatněna již v žalobě. Kasační stížnost totiž směřuje nikoli proti rozhodnutí žalované, ale proti rozhodnutí soudu, který o žalobě proti rozhodnutí žalované rozhodoval. Obdobně je třeba uvést, že podle ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. nemůže stěžovatel poté, co bylo vydáno přezkoumávané rozhodnutí uplatňovat skutkové novoty. K takto uplatněným novým skutečnostem kasační soud při svém rozhodování nepřihlíží.

Stěžovatel shora rekapitulované stížnostní námitky v žalobě neuplatnil, ač mu v tom objektivně nic nebránilo, a jde tedy o důvody, které jsou v rámci podané kasační stížnosti nepřipustné, či o skutečnosti, k nimž Nejvyšší správní soud nemůže přihlížet.

V žalobě stěžovatel k věci samé uvedl, že dle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Teplicích se dne 5. 6. 2008 stal plně invalidním, jedná se o závažné onemocnění dolních končetin, které mu znemožňuje pohyb. Výrok ČSSZ špatně zhodnotil jeho situaci a způsobil mu odejmutí veškerých prostředků včetně životního minima, byla mu ukončena pracovní neschopnost, na základě které mu byla vyplácena sociální dávka 3126 Kč měsíčně. Dále vyjádřil podiv nad „skutečností pojednávající o pojištění a též odpracování určitého počtu let“, a na „svoji obhajobu“ uvedl, že „s touto nemocí je léčen od 19ti let, dále strávil 8,5 roku ve výkonu trestu odnětí svobody a další rok ve vyšetřovacích vazbách a další 2 roky na psychiatrických léčebnách, což zřejmě nebrali na vědomí v ČSSZ“. K tomu uvedl „při pobytu v těchto zařízeních taktéž nemohl být zaměstnán“. Na závěr žaloby stěžovatel vyjádřil své přesvědčení, že „pražský soud

bude objektivní, pečlivě zváží jeho nynější situaci a přihlédne především k jeho špatnému zdravotnímu stavu...a ČSSZ napraví svůj omyl“.

Z uvedené rekapitulace obsahu žaloby je zřejmé stěžovatel v žalobě nerozporoval ani dobu vzniku plné invalidity, stejně jako neuváděl ani to, že by byl zkrácen rozhodnutím žalované o dobu pojištění při výkonu trestu odnětí svobody v důsledku administrativní chyby zařízení, kde vykonával trest, které nenahlásilo správnímu orgánu tuto skutečnost. Krajský soud v Ústí nad Labem se tak těmito jmenovitými námitkami, které stěžovatel v podané žalobě, ale ani v při nařízeném ústním jednání (kterého se ani neúčastnil), neuplatňoval, zabývat nemohl. Při shora rekapitulací připomenuté obecnosti žaloby se krajský soud vyšel ze zjištěného skutkového stavu, který žalobcem nebyl rozporován, a správně se zaměřil na posouzení právního stavu věci, tj. rozhodujících zákonných podmínek.

Nejvyšší správní soud po přezkoumání napadeného rozsudku dospěl k závěru, že postup Krajského soudu v Ústí nad Labem i jeho závěry v nyní posuzované věci byly správné.

Podle § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na plný invalidní důchod, jestliže se stal plně invalidním a získal potřebnou dobu pojištění.

To, že se stěžovatel stal plně invalidní, není mezi stranami v posuzované věci sporné.

Potřebná doba pojištění pro nárok na plný invalidní důchod se posuzuje podle § 40 zákona o důchodovém pojištění. Podle § 40 odst. 1 písm. f) činí potřebná doba pojištění pro nárok na plný invalidní důchod u pojištěnce ve věku nad 28 let (což je případ stěžovatele) pět roků. Podle § 40 odstavce 2 věty první se potřebná doba pojištění pro nárok na plný invalidní důchod zjišťuje u pojištěnce ve věku nad 28 let z posledních deseti roků před vznikem plné invalidity. Podle § 40 odstavce 3 se pro účely splnění podmínky potřebné doby pojištění pro nárok na plný invalidní důchod (k datu rozhodnutí žalované) považuje za dobu pojištění též doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. m) a n) a dále doba studia na střední nebo vysoké škole v České republice před dosažením 18 let věku, nejdříve však po ukončení povinné školní docházky.

Podle § 5 odst. 1 písm. m) citovaného zákona jsou pojištění účastny osoby, které se soustavně připravují na budoucí povolání studiem na střední nebo vyšší odborné škole (dále jen "střední škola") nebo vysoké škole v České republice, a to po dobu prvních šesti let tohoto studia po dosažení věku 18 let.

Podle § 5 odstavce 1 písm. n) citovaného zákona jsou dále pojištění účastny osoby vedené v evidenci úřadu práce jako uchazeči o zaměstnání po dobu, po kterou jim náleží podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci, a v rozsahu nejvýše tří let též po dobu, po kterou jim tato podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci nenáleží, s tím, že tato doba tří let se zjišťuje zpětně ode dne vzniku nároku na důchod a nezapočítává se do ní doba účasti na pojištění podle § 6 odst. 1 písm. a).

Stěžovatel je osobou narozenou v roce 1967 a rozhodným obdobím pro zápočet doby pojištění je, jak bylo výše uvedeno, období od 21. 5. 1998 do 20. 5. 2008. S ohledem na tyto skutečnosti je zřejmé, že zápočet doby pojištění ve smyslu 5 odst. 1 písm. m) citovaného zákona již z důvodu předmětných časových relací v úvahu nepřichází. Pro posouzení možnosti zápočtu doby pojištění ve smyslu 5 odst. 1 písm. n) citovaného zákona, je pak rozhodná doba evidence stěžovatele u úřadu práce jako osoby nezaměstnané. Tato doba se přitom podle § 12 citovaného zákona počítá jako tzv. náhradní doba pojištění.

V dané věci je, jak již bylo opakovaně uvedeno, rozhodným obdobím pro zjišťování potřebné doby pojištění pro nárok na plný invalidní důchod stěžovatele období od 21. 5. 1998 do 20. 5. 2008. Stěžovatel ani v řízení před žalovanou, ani v řízení před krajským soudem, nikdy nezpochybnil údaje obsažené v osobním listě důchodového pojištění vyhotoveném dne 4. 8. 2008 pro účely přezkoumávaného řízení. Po celé toto rozhodné období stěžovatel nemá vykázány žádné doby zaměstnání. Po většinu rozhodného období byl stěžovatel evidován jako uchazeč o zaměstnání u úřadu práce. Jmenovitě se jedná o období od 9. 10. 2000 do 15. 10. 2000, dále od 16. 1. 2001 do 25. 2. 2001, od 26. 1. 2005 do 30. 1. 2005, od 24. 10. 2005 do 31. 12. 2005, od 1. 1. 2006 do 10. 4. 2006, od 22. 1. 2007 do 31. 12. 2007 a od 1. 1. 2008 do 8. 1. 2008. Všechna tato období evidované nezaměstnanosti u úřadu práce byla stěžovateli započtena jako náhradní doba pojištění. Celkem se jednalo o 574 dnů pojištění, resp. o 1 rok a 209 dnů pojištění. Jinou dobu pojištění – zaměstnání v uvedeném rozhodném období v osobním listu důchodového pojištění stěžovatel zaevidovánu nemá, nikdy takovou dobu neuplatňoval, a nedoložil ji příp. ani poté, co byl k jejímu doložení (existuje-li taková doba) výslovně žalovanou vyzván v rozhodnutí ze dne 13. 8. 2008, a to ani eventuální dobu pojištění ve smyslu § 5 odst. 1 písm. l) zákona o důchodovém pojištění, jejíž možné, avšak jen toliko hypotetické, existence (resp. jejího nezjišťování), se, žel již nepřipadně, dovolává v kasační stížnosti. To zřejmě potvrzuje, že žádnou takovou dobou pojištění stěžovatel nedisponuje.

Nejvyšší správní soud se tak ztotožnil s právním závěrem krajského soudu ohledně nedůvodnosti stěžovatelem podané žaloby. Krajský soud zhodnotil dobu pojištění pro jeho nárok na plný invalidní důchod dle § 40 ve spojení s § 38a zákona o důchodovém pojištění v souladu se zákonem a nelze mu tedy ničeho vytknout.

Co se týká námitky stěžovatele, že již několikrát bylo judikováno, že výrok „žaloba se zamítá“ je neurčitý a nesrozumitelný, přičemž stěžovatel odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2002, sp. zn. 22 Cdo 655/2001, k té je nutno uvést, že takováto námitka je nepřipadná. Předmětný právní názor je stěžovatelem citovanou judikaturou spojován s určovací žalobou v občanském soudním řízení. V nyní posuzované věci se jedná o zcela jinou právní situaci, předmětem řízení u krajského soudu bylo rozhodování o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ve správním soudnictví, a nikoliv o občanskoprávní určovací žalobě. Stěžovatelem zpochybňovaná dikce výroku „žaloba se zamítá“ je ve správním soudnictví pro případ zjištěné nedůvodnosti žaloby dikcí zcela adekvátní, a s jako takovou s ní výslovně počítá i zákonná úprava (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

Stěžovatel taktéž namítá, že správní orgán i soud porušily svým postupem právo stěžovatele na spravedlivý proces. Toto deklarované porušení práva však, krom obecného

konstatování, nikterak netvrdí, ničím nedokládá, a Nejvyšší správní soud sám také z obsahu spisu žádné porušení práva stěžovatele na spravedlivý proces neshledal.

Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem netrpí namítanými vadami a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, správní orgán nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven soudem zástupce advokát, a v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Ustanovenému zástupci náleží odměna za dva úkony právní služby à 500 Kč za úkon (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a podání doplnění kasační stížnosti ze dne 10. 6. 2009 podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhl. č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů ve spojení s ustanovením § 9 odst. 2 téže vyhlášky, celkem tedy 1000 Kč), a náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky à 300 Kč za úkon, celkem tedy 1600 Kč. Protože advokát soudu doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, Nejvyšší správní soud zvýšil vypočtenou odměnu o částku daně z přidané hodnoty, která činí 19% z předmětné částky, tj 304 Kč. Zástupci stěžovatele se tedy přiznává celková náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti navýšená o daň ve výši 1904 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. ledna 2010

JUDr. Petr
Průcha
předseda senátu